

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek (przewodniczący)

SSN Jolanta Frańczak

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku C. S.A. w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.

z udziałem zainteresowanych: A.G., M.R. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą "M." z siedzibą w P.

o podstawę wymiaru składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 października 2017 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 22 maja 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), po rozpoznaniu sprawy z wniosku C. S.A. z siedzibą w W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W., przy udziale zainteresowanych A.G. oraz M.R. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „M.” w P., o podstawę wymiaru składek, postanowieniem z dnia 22 maja 2017 r. odrzucił skargę kasacyjną odwołującą się spółki od wyroku tego Sądu z dnia 30 listopada 2016 r. oraz oddalił wniosek o wstrzymanie wykonania wyroku.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że w niniejszej sprawie wnioskodawca odwołał się od decyzji organu rentowego, w której określono,

że podstawa wymiaru i składka na ubezpieczenie zdrowotne A.G. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia u płatnika składek, tj. wnioskodawcy C.S.A. z siedzibą w W., wynosiła 0. Istota sporu sprowadzała się do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne A.G. pracownika M.R. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „M.” w P., w okresie wykonywania przez nią pracy na podstawie umowy zlecenia zawartej w wnioskodawcą C. S.A. z siedzibą w W., a tym samym, czy uczestniczka postępowania może zostać uznana za pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.; dalej ustawa systemowa). W związku z powyższym, zdaniem Sądu Apelacyjnego, przedmiotem sporu, a w konsekwencji przedmiotem zaskarżenia, jest jedynie wysokość należnych składek od zwiększonych podstaw wymiaru na ubezpieczenie zdrowotne. O dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje zatem wartość przedmiotu zaskarżenia. Skoro przedmiotem sporu w sprawie jest prawo majątkowe, sprowadzające się do wysokości składek, to z uwagi na wysokość należnej składki w kwocie niższej niż 10 000 zł, skarga kasacyjna nie jest dopuszczalna.

C. S.A. z siedzibą w W. zaskarżyła to postanowienie zażaleniem, zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść postępowania i wydanego w sprawie postanowienia, a mianowicie: 1/ art. 398² § 1 k.p.c., przez odrzucenie wniesionej przez stronę skarżącą skargi kasacyjnej, jako niedopuszczalnej ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, podczas gdy została ona złożona w sprawach, w których skarga kasacyjna jest dopuszczalna niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia; 2/ art. 398⁶ § 2 k.p.c., przez jego zastosowanie, mimo że nie zachodziły okoliczności uzasadniające jego zastosowanie i odrzucenie skargi kasacyjnej strony skarżącej.

W uzasadnieniu podniesiono, że sprawa, w której wniesiono skargę kasacyjną, ma charakter sprawy o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, a więc wniesienie skargi kasacyjnej na rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji należy uznać za dopuszczalne, mimo że wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza 10.000 zł. Za sprawę o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego należy bowiem uznać sprawę, w której ustalone jest, czy dany

podmiot podlega z danego tytułu ubezpieczeniu społecznemu. Przy czym przez termin "ubezpieczenie społeczne" należy rozumieć również ubezpieczenie zdrowotne. Toczony spór nie jest sporem o wysokość składki, ale sporna jest „podmiotowa konfiguracja” stosunku ubezpieczenia zdrowotnego. Taki charakter ma spór będący przedmiotem postępowania przed Sądem pierwszej i drugiej instancji. Przedmiotem rozpoznania jest bowiem ustalenie, czy zainteresowana ubezpieczona w ramach pracy, którą świadczyła, podlega ubezpieczeniu z tytułu zawartej ze skarżącą umowy zlecenia, czy z tytułu umowy o pracę zawartą ze swoimi pracodawcą.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Najwyższy podziela w pełni stanowisko zaprezentowane w uzasadnieniu wydanego w analogicznej sprawie postanowienia z dnia 16 lutego 2017 r., II UZ 76/16.

Przyznano w nim, że Sąd Najwyższy wyrażał pogląd, iż w sprawie określonej jako „o składki na ubezpieczenie zdrowotne”, w której organ rentowy ustalił „zerową” podstawę i wymiar składek na ubezpieczenie zdrowotne z uwagi na niepodleganie danej osoby ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią, na podstawie których osoba ta wykonywała pracę na rzecz swojego pracodawcy (art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 993 ze zm.), w istocie spór dotyczy podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu. W tym stanowisku podkreśla się, że ubezpieczenie zdrowotne ma charakter ubezpieczenia społecznego, bowiem ubezpieczenie to jest rodzajem ubezpieczenia społecznego, zaś jego odrębność wynika przede wszystkim z faktu odmiennego przedmiotu ochrony oraz odrębności organizacyjnej. W rezultacie więc Sąd Najwyższy przyjmował, że - stosownie do art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. - sprawa o objęcie obowiązkiem tego ubezpieczenia jest sprawą, w której skarga kasacyjna przysługuje bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 lutego 2013 r., II UZ 129/12, LEX nr 1427732; z dnia

14 maja 2013 r., II UZ 19/13, LEX nr 1427734; z dnia 6 czerwca 2013 r., II UZ 39/13, LEX nr 1331303; z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 21/13, LEX nr 1619028; z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 22/13, LEX nr 1619029; z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 20/13, LEX nr 1555546; z dnia 14 maja 2013 r., II UZ 17/13, LEX nr 1427733).

Pogląd ten nie ma jednak zastosowania w niniejszej sprawie z następujących względów. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zakres rozpoznania sądu wyznacza treść decyzji organu rentowego. Powyższe stanowisko poparte jest utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, w którym przyjmuje się, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 stycznia 2010 r., II UZ 49/09, LEX nr 583831 i z 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210 i z 26 maja 2011 r., II UK 360/10, LEX nr 901610).

Zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja określa podstawę wymiaru i wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanej.

Zgodnie z art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1793 ze zm.), dyrektor oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia rozpatruje indywidualne sprawy z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego. Do indywidualnych spraw z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego zalicza się sprawy dotyczące objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym i ustalenia prawa do świadczeń (ust. 1). Do spraw, o których mowa w ust. 1, nie należą sprawy z zakresu wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne, należące do właściwości organów ubezpieczeń społecznych (ust. 2).

Zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydana została w ramach kompetencji przyznanych mu właśnie na podstawie art. 109 ust. 2 powyższej ustawy i dotyczy wymiaru i poboru składek na ubezpieczenie zdrowotne, a nie podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu, co do którego - w sprawach wątpliwych (gdy objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym z mocy prawa nie jest konsekwencją objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi) wypowiedać się wiążąco może Narodowy Fundusz Zdrowia (zob. wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 4 marca 2015 r., I UK 251/14, LEX nr 1712806 i powołane tam orzecznictwo i piśmiennictwo).

Nie można zatem przyjmować, że przedmiotem rozpoznania Sądu było podleganie ubezpieczeniu zdrowotnemu, skoro nie należy to do kompetencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i, co więcej, rozstrzyganie sporu o objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym nie należy do drogi postępowania przed sądem powszechnym - sądem ubezpieczeń społecznych (zob. art. 109 ust. 5 i 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych).

W rezultacie dopuszczalność skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie, ograniczonej jedynie do kwestii wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne, jest – zgodnie z art. 398² zdanie pierwsze k.p.c. – uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia, a skoro ta nie sięga pułapu 10.000 zł, to rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji ma oparcie w art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

as